

DEBRECZENI ELLENÖR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben háshoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt. Félévre . . . 5 " Negyedévre . . . 2 " 50 kr. Egy hónapra . . . 1 "

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, Kutsai Imre nyomdájában, athen Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:

64 hasabos postai 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többször megismételt hirdetéseknek költsége külön. Hirdetési díj minden hirdetés után 20 kr. A hirdetéseknek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek minden sora 20 kr. A hirdetéseknek minden sora 20 kr.

A megtérők.

Debreczen, mártius 31.

A megtérés soha sem késő és soha sem szegény bevallani a jóvestést. Mi mindig biztunk, hogy a tévedés belátás lassanként utat tör magának; biztunk az időben, mely halhatatlan költők szavai szerint, igaz s ledönti, a mi nem az.

Ime nem is sokáig kellett várni a monarchiánk külügyi politikájára, melyre kigyórt, békát kiáltott az ellenzék, kezd méltánylásra találni még a legszélsőbb ellenzéknek azon elemeinél is, kik nem dugják fejüket a homokba, mint a struccmadár, hogy ne lássanak.

Látniuk kell, akarják vagy nem akarják. Elérkezett, még pedig ugyan- csak hamar az ellenzék az az idő, hogy savanyu arccsal ugyan s félig-meddig még most is bizalmatlanokoda, de kénytelenek elismerni, hogy a monarchia külügyi politikája, melyet nem- rég oly dühösen támadtak meg, helyes uton jár.

A függetlenségi párt főközlönye, az „Egyetértés” teszi ezt a vallomást legközlebb mult számai egyikében.

„Mi nem tartozunk — ugymond — a monarchia külpolitikájának dicsofítói közé; mégis bennünket megelégedéssel tölt el, hogy az angol kormány párt monarchiánk külpolitikájáról rokonszenven nyilatkozik. E nyilatkozatokban az „Egyetértés” biztosítékát látja annak, hogy monarchiánk muszkaellenes politikát követ. Szintén arról győződik meg a függetlenségi párt vezéralja Gladstone-nak Ausztria-Magyarországgal elleni kifakadásaiából. Természetes, hogy a muszkák jó barátja ingerült monarchiánk ellen, mely a berlini congressuson meghusított az orosz győzelme hatására állásfoglalásával a Balkán félszigeten keresztülilluzta a muszka ambíciókat a jövőre, a nélkül, hogy egy általános európai háború veszélyét idézte volna föl.

De hiszen ez a politika volt, tisztelt ellenzéki szónívó urak, melyet önkök oly lázas elkeseredéssel ostromoltak a berlini congressus előtt, alatt és után.

Ez a politika volt, mely ellen önkök eget, földeit megmozgattak, melyet árulással, érdekeink gyalázatos elkötványtelésével s minden kigondolható bűnlel vadoltak. Semére vetették a gyávaságot, a kétségbeesést, a muszkával való titkos cimborálást, ráncsolták minden lépését, gyanusították minden szándékát s nem hagytak rajta egy szikrány becsteletet.

Pedig ez a politika akkor is azon uton járt, melyen most jár, akkor is Beaconsfield lord helyesléseivel találkozott s támogatásban részesült. Akkor is ugyanaz a kettős cél vezérelte, mely most vezérli: megörizni az európai békét és mégis gátat vetni a muszka aspirációknak s e kettős cél elérésében ugyanazon eszközöket használta, me-

lyeket Anglia használt. Angolország megszállta Cyprust, Ausztria-Magyarországot Boszniát és Hercegovinát. Háboruba rohanni sem egyik, sem másik nem akart, mert a diplomai eszközök elegendőknek bizonyultak arra, hogy Muszkaország győzelmének gyümölcsét megsemmisítsék.

Hanem a mi ellenzékünk akkor nem akarta s nem tudta ezt belátni. Ma belátja már s a függetlenségi párt főközlönye is így ír:

„Ugy veszünk észre, hogy nekünk az osztrák udvar pártján kell állniunk s örülni fogunk, ha az események tanúsága azt fogná bizonyítani, hogy az ilyen pártállásra elegendő okunk lehetett?”

Nos hát mit mondtunk egy évvel ezelőtt tisztelt eget ostromló ellenzék? Kinek volt igaz?

— Az inség. Az ezelőtt gazdag Hajdumegyében is felütötte magát az inséges állapot. A megye — mint a Pesti Hirlapnak írják — feltérlesztést tett a kormányhoz, hogy a Tiszafüred-balmazújváros, hajdu bősoromény s nagykállói hadászati fontossággal bíró utának inséges erővel leendő kijavítására, 22 ezer frt állami kölcsönt engedélyezzen.

— Osztrák-magyar consulusok feloszlata. Az uralkodónak f. hó 10-én kelt elhatározása folytán Boszniában és Hercegovinában az eddig ott működött osztrák-magyar consulusok feloszlattattak. Boszniában és Hercegovinában öt consulusunk volt és pedig Szerajevóban, Mostarban, Banjalukában, Livnában és Trebinjében.

— Az újjászervezett magyar királyi kincstári jogügyi igazgatóság 1880. évi április 1-én lép életbe s ekkor a pénzügyi ügyészi rendszer is általában végleg megszűnik.

— A szegedi árvízkarosultak javára a hivatalos lap kimutatása szerint eddig összesen 2,729,292 frt és 22 kr jött össze.

— A védőtörvény azon néhány pontja fölött, a melyek módosítást fognak szenvedni, a legutóbbi időben Becben folytatott tárgyalások alkalmával a két honvédelmi miniszter és a közös hadügyminiszter megállapodásra jutottak és e törvényjavaslattal szövegét most már véglegesen k fogják dolgozni.

— Rudolf trónörökös megkoronáztatásának híreiről beszél egy bécsi lap, a „Nene Freie Presse” a következőket írja: Mjóta a trónörökös a nagykorúsághoz megkötvényt kört elérte, udvari körökben ismételve felmerült az a gondolat, hogy a trónörökös ösi szokású, mint atyja életében Magyarország királyává koronázzák. A trónörökös jegyválasa e tervet ismét szóba hozta, de ennek valóztatására vonatkozólag eddig elhatározás még nem történt. A koronázás mindenesetre a trónörökös házassága után fog megtörténni, úgy hogy azzal egyidejűleg történék meg Stefánia hercegnőnek Magyarország királynéjává való koronáztatása is.

Iparegyeleti élet.

Debreczen, márcs. 30. A debreczeni iparos ifjuság önképző és betegsegélyző-egylete tegnap tartotta népes

rendkívüli közgyűlését, mely közgyűlés, a mult évben Székes-Fehérváron tartott vándor gyűlés által a szövetség egylete részére a beteg és vándor segélyezésére megállapított egyöntetű eljárást és módozatokat, saját régi alapszabályának módosításával tárgyalta és azokat a választmányának előterjesztése folytán, élénk megvitatás után csekély módosítás mellett elfogadta, és azokat saját alapszabályainak keretébe illesztette.

Az alapszabályoknak a társgeletek részéről leendő elfogadásával egy nagy lépés fog tétetni azon üdvös cél felé, hogy a szövetség egyleteinek egymáshoz viszonyosa szervezve és szabályozva lévén, az egyleteknél fenn állása és hasznos működése biztosítsa lesz, és ez által az elérni szándékolt célhoz mindinkább közeledünk.

Ezen intézkedés folytán az egylet tagjai bizonyosan nagy mérvben fognak szaporodni.

Az ilyen egyletek megalkotásánál az tartatot szem-előtt, hogy miután az iparos selymek, kik mesterségeikben képzetség tapasztalás szerzés, és azoknak óregítésük tekintetében, de meg a megélhetés, a kenyér kereset szempontjából is idegen helyeken utazásra, vándorlásra vannak utalva — bírjanak mindén nagyobb központban olyan helyely, a hol ők menhelyet, védelmet, utbaigaztatást, munka közvetítést, és esetleg anyagi segélyt nyernejenek.

Továbbá, hogy az egyletnek rendes tagjai, kik talán messze földről jöttek és a szülői hájuktól távol vannak, megbetegedéskor esetén, ne legyenek se más terhére, se azon kényszerűben, hogy talán sok fáradsággal megtekarított filérjeiket betegségek megelőzése, vagy kereset hiány miatt még fölást se nyernevén, — egészségüket tegyék önkök, — hanem csekély havi díjjal leterhesse mellett midazon szorongattatások és bajoktól mentek legyenek, mert betegség esetében orvosrol, gyógyszerokról és felgyógyulás után erősödésig, anyagi segélyről az egylet gondoskodik, sőt netalán elhási esetén az eltemet- kedést az egylet teljesíti.

Végre pedig a kizitözöt cél az: hogy miután a mai korba már nem elég az, hogy valaki csak a maga szakkörében bir ügyességgel és jártással, hanem kell, hogy kiki a saját iparágában szerzett tanulmányai mellett szellemi képzettségét is azzal párbusamban fejlessze, hogy így az iparosok is lépést tarthassanak a kor kívánalmaival, hogy ha majdan a vándor botról kezököl eldobván a társadalomban a sors által számukra kijelölt helyet elfoglalják, a társadalomnak és hazának értelmes és hasznos tagjává és polgárává legyenek, az iparnak csorbulást szenvedett tekintélyét emeljék, és annak megérdemelt becsülést és tiszteletet szerezenek.

Mint hogy az iparos ifjuságnak legnagyobb része csak igen gyarol elméleti oktatásban részesült, csak a nyujtott módon a könyvtár felhasználása mellett van képesítve arra, hogy pótolja saját szorgalmával azt, a mit a sors tőle megtagadott.

Az olvasás igen fontos és igen hasznos a fiatalágra azért is mert a mellett, hogy a lelkét nemesíti, a jó rúnti fogékonyságából és homályos látókérd megvilágítja, terjeszti; másrészt, az ezen élvezetes foglalkozás elvonja őt azon tivornyá helyektől, melyek annyira, magáról megfeledkezett fiatal embernek életét mérgezték meg, végromlását és alá súlyesedést idézték elő.

Ezek folytán hiszem én, hogy az iparos ifjuság belátva, oly sok oldalról pártfogolt egyletnek többféle irányuló hasznosságát és szükségességét, saját érdekéből mindinkább fogja azt pártolni s tömeges beiratasával sietve fogja követni az asztalos ifjuságnak a mult heteken bekövetkezett azon dicseretes lépését és elhatározását, hogy midőn belátta és meggyőződött arról, hogy saját szűkkörében az if-

juság korántsem találja fel azon előnyöket, melyeket a számánál nagyobb, jól szervezett és nagy könyvtárral bíró „Iparos ifjuság önképző és betegsegélyző egylete”, a nagy községnek is mindinkább emelkedő áldozatkész támogatásáról nyujtani képes, — testületileg mintegy 50—60 tag lépett az egyletbe és készpénzben levő tőkét is egy majdan felállítandó rajztárnári szék felállítására az egyletnek adta, egy felszerelt ágygylal együtt.

Serli Ede.

— A m. kir. honvédség felszerelésére szükséges lábéll és egyéb börtendő fölzerelésnek néve a szállítási a m. kir. honvédelmi miniszterium részéről kibocsátott pályázati hirdetés szerint öt évi időtartamra adatik ki és pedig akétk, hogy a felszerelési czikkbe a fővárosban felállítandó műhelyben kiszabva, magyarországi iparosok által lesznek elkészítendők. Ajánlatok csak a magyar korona területén adózó czégek által fogadhatók el és legkésőbb 1880. évi április 10-ig a honvédelmi miniszterium segélyhivatali igazgatóságánál nyujtandók be. A szállítandó munkának iparosok részéről való kiadása, valamint az egyes munka-vállalkozók szakképzettsége és megbízhatósága tekintetéből a szerződő vállalkozó és a tőle munkát átvállaló iparosok vagy ipartársulatok közt az orsz. magyar iparegyesület közvetítése vetétk igénybe; miért is felhivatások mindazok, kik a szállítás iránt érdeklődnek s abban részt vevni és a részletes feltételekbe betekinteni akarunk, hogy az orsz. magyar iparegyesülethez (Budapest, IV. ker. Ferenciek bazarja, I. em.) forduljanak, hol naponta 8—12-ig és délután 3—5-ig közel- lőbb felvilágosítást nyernek.

A trónörökös házassága.

— Legújabb hírek. — Serenad a trónörökös menyasszonyának. A bécsi dalárda foglalkozott azzal az eszével: serenad dalal lenni meg Stefánia hercegnőt. Az eszmét ki is viszik, körülbelül 150-en s május 21-én, a hercegnő születése napján egész dalárda ott fog zenengi Brüsselben, a királyi palota ablakai előtt.

A királyi lakodalmak lakhelye, és az üdvözlők fogadtatása. A királyi lakodalmak, mint a N. W. T. írja, nem lesz hamarabb a jövő évi majusnál. Az eddig tett intézkedésekkel bizton arra lehet következtetni, hogy a trónörökös a jövő év őszétől kezdve a bécsi Bovedere-palatában fog lakni. A királyi tégnapelőtt fogadta az osztrák törvényhozó testület üdvözölö küldöttségét. Előbb az urak házában elnöke gróf Trautsmansdorff s Schönburg és Czartorsky herceg aienkökös tisztelettel az üdvözölö beszédek után a királyi politikai kérdésekről hosszabban beszélgetett a küldöttekkel. Az üdvözölö üdvözlét Goedel Lanoy aienkök adta át. Beszélgetés közben szóba jött a képviselőházi működése s az alkalommal kitűnt, hogy a fohérecz a tárgyalások mindig figyelemmel kísért. Különösen elismerőleg nyilatkozott a védőtörvény elfogadásáról s az arlbergi vasút kiépítésének megszavazásához. — Varsáunap tisztelettel a trónörökösöl br. Orzai magyar miniszter is.

A menyasszony magyarul tanul.

Stefánia hercegnő most kezd magyarul tanulni. Rudolf trónörökös kezdeményezése folytán a király jóváhagyásával Dr. Dezso Dénes, a bécsi Tereziánumban alkalmazott magyar tanár értte azon ritka kitüntetés, hogy

trónörökösünk arájának magyar nyelvitanítójává választatott. Dr. Dezso Dénes nagyváradi-egyházmezei pap 1872. évi óta van a Tereziánumban alkalmazva. Kiváló szolgálatai következtében a magyar kormány indítványára 1880. évben végleges tanári nevezetett ki és még az évben megnyerte 5 felségétől a tanári címet is. Ritka gyakorlati jártassága, ügyessége, mivel modora s tisztá hazafiai érzelmei a köztiszteletet s elismerést vívták ki számára. Jenleleg is Károly Lajos fohérecz 3 fánál, Jenő fohérecznel s Coburg Nándor hercegnél, mint magyar tanító működik. Hathavi szabadsággal ellátva, Dezso jöv vasárnap fog utra indúni Brüsselbe s addig a Tereziánumban Tomacek és Riebel magyar praefectusok helyettesítendők.

A budapesti egyetem jubileuma.

— Az ünnepély terve. — A budapesti kir. tudomány-egyetem f. évi május 13-án ünnepi meg Mária Terézia által 1780-ban történt ujjállítását a k i t a t á s a n a k százados évfordulóját. Az egyetemi tanács tekintve azt, hogy a százados ünnepély nem az egyetem fennállásának (mely 1635-ben keletkezett), hanem csak 1780-ban történt ujjállítását a k i t a t á s a n a k ünnepé, a felmerült terveket szűkebb keretbe szorította s a végleg megálapított terv, mely 3000 frtnál többe nem kerül, a következő: 1. Május 13-án délelőtt 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet az egyetemi templomban. Ennek befejeztével 2. Az egyetemi tanári testületnek, élükön az egyetemi hatóságokkal, az egyetemi polgárságnak az egyetemi zászló elővittele mellett, ünnepélyes felvonulása az ünnepély fölyére, az akadémia dísztermébe. Itt 11 órakor 3. Dr. Margó Tivadar egyetemi rektor által tartandó ünnepi beszéd. 4. Szász Károly közoktatásiügyi miniszteri tanácsos az egyetemi magántanárr által szerzett és elmondandó ünnepi óda. 5. Elmondása azon ódáknak, melyet 1780-ban az egyetem ujjállítását alkalmából Ányos Pál szerzett. 6. Tiszteletbeli és jubiliás tudorok kihirdetése. 7. A pályamunkák bírálóinak kihirdetése és a jutalmak kiosztása. 8. Rectori ünnepi zászár. 9. Az ünnep megörökítésére bronzérmek veretnek; egy a király számára aranyból. Az ünnepély alkalmával megjelenik I. füzete azon munkának, mely az egyetem 100 éves történetét tárgyalja, s melynek szerzője Dr. Paulel Tivadar m. kir. igazságügyminiszter, egyetemi tanár. Az ünnepélyen kiosztatnak: a rectori beszéd, az elmondandó költemények, a jöv tanévre kitűzendő pályakérdések. Az ünnepélyen az országos fohatóságokon kívül, reménytelö, a királyi külön léts képviselei. Az ünnepély napján délután 4 órakor, az arra legalkalmasabbnak mutatkozó helyen, aláírás utján létrejövendö lakoma fog tartatni, melyen az egyetemi polgárok is bizonyos számarányban vesznek részt. Az egyetemi polgárok által a nap emléktárlatának rendezése.

A felvonulás alatt, valamint az ünnepély helyén a rendet az egyetemi polgárok e czérra választott bizottsága tartja fönn. Az ünnepélyről egy a bel-, mint a külföldi egyletemek értesítettek s részükre az emlékérem, az ünnepély alkalmából megjelent nyomtatványok, valamint az ünnepély leírása is meg fog küldetni.

Külföld.

— Afganisztánban Kabul és Gandannate közt az elesétségdekések ismét megkezdőd-

világát* kezdött gyönyörű (ez talán legszebb) dala, valamint Izabella és Katalin kettősök.

Az operette első előadását a közönség igen jól fogadta s még sokkal jobban fogadta volna, hogy ha az előadás egy kissé gyorsabban foly és nem 11 óráig tart. Reméljük, hogy a második előadások, mely ohajtottok, hogy mihamarabb legyen, ez ellen intézkedés tételik.

Színészeink általában mindent elkövettek a darab siker érdekében s nem ö rajtuk mult hogy szellemtelen szávakkal nem tudták a közönséget eléggé mulattatni.

Ez este volt Mándokiné jutalomjátéka is. A szép számú közönség jutalmazottat perczekig tartó tapsviharral, virágcsokorral és két gyönyörű koszorúval tüntette ki, jelté adván ez által a művésznő iránti igaz szeretetének. Mándokiné tegnap napközben annyira berekedt, hogy az előadásnál néhány dalait kénytelen volt kihagyni. A nők körül első helyen még Nyilvai említendő, ki a czimzerében szépen, jó kedvelő játszott, szépen énekel, s pompásan öltözött. — Mellette meg Molnár Erzsébet és Litzemayer S z i d i érdemelnek dicseretet, mindkettő egyes eszes tavon székyei parasztléanyok voltak, s méltó tisztelet arattak a harmadik felvonásban szépekeikért.

A zenekar és énekar elég szabatosan működött, a gondos betanulásnak számos jelei látszottak, melyért Deleit karmestert kell meg dicsérnünk. A kiállítás is szép volt, a rendezés pedig kifogástalan.

A „Debreczeni Ellenör” tárczája

Széky Katalin.

Eredeti operette 3 felvonásban, írta Lukács Sándor, zenéjét szerző Erkel Elek. — Elsőször adatott Debreczenben 1880. mártius 30-án.

(K.) Színházunkban évekket ezelött már került színe magyar operette, ha jól emlékezzük annak zenéjét Káldi Gyula írta. Azonban annak az operetnek sem tárgya sem zenéje, legfeljebb is kezdetlegessége vallott magyar szerzőre. Bízjalom, hogy így kell nyilatkoznunk, de bizony nekünk az Erkel családót kivéve, fél vannak zeneköltők, s hogy ha itt ott fel is merül egy kettő, az nem olyan irányban igyekszik tehetségét érvényre juttatni, mely megfelelően a mai izlésnek s kívánalmaknak, nevet vivhatna ki.

Nálunk Magyarországon az operette zenéjének irányát adni, mint azt Erkel a Székely Katalinban teszi, nagyon nehéz, mert a külföldi behozott, s a közérkölciség megrottására irányzott ledér operettek ma tért hódítottak magoknak a közönség egyrésznél.

A Székely Katalin zenéje pedig egy egészen új irányt követ. Nemes zenével, magyar ritmusokkal.

A múlt szövege rendkívül nagy hátránnyal lehetett a zeneszerzőnek, mert az nemcsak drámai kompozitio szempontjából van elhízáva, de még, mint operette szövege

írát sem lehetnének elnézéssel, mert nincs benne sem humor, sem élcz, sem eléggé gazdag vigjátéki mese. Nagyon is komoly irányban halad. Itt-ott fel-fel csillan ugyan egy-egy nagyon gyermekies tréfa; de bizony ezeken vajmi kevés nevetni való akad. Egyetlen egy jó oldala van és ez nagyon is szembeötöl, az, hogy látszik, mikép a szerző szándékában kereste az olyan helyeket és helyzeteket, melyek a megzenésítésre alkalmasok.

„Székely Katalin” szövegének tartalma a következő: Székely Katalin (Nyilvai), az ölvahízházó B á t h o r i Z s i g m o n d erdélyi fejedeleme (Traversz) kedvese, fényes estélyt ad termeiben s hogy ingadóó fejedelmi hödlölójának lüségét próbára tegye, két csinos székely leányt mutat be, a kik ugyan is megingatják a fejedelmet: Ugyanakkor S t u r m w e t t e r h a h n (Latabár) Rudolf császár követé, ki a fejedelmet nemet részre akarja megnyerüni, ismerve gyöngéséget, egy vakító szépségű német hölgyet, mint saját nejét mutatja be az udvánál. A fejedelem annyira beleszeret a német nöbe (Mándokiné), hogy kész feláldozni Katalint és országra függetlenségét. Ezt azonban Jónás mester (Statmári) és a török követ (Foltényi) és Székely Katalin megakadályozzák s a német hölgyet elsöktetik a fejedelem elől Katalin egyik nyaralójába, mely a havasok között fekszik s az akkori építési modor szerint formális vár inkább, mint nyaraló.

E nyaralóban foly le a második felvonás. A német követ megsugja a fejedelemnek, hogy az a vakító szépségű hölgy még nem felesége seukinek, legkevésbé nekik s most már

az a fő dolog, hogy valahogy Katalin kezéből kiszabadítsák. Eljönnek a várkerembe és beakarnának oda jutni fenyegetésekkel és szep-szerével, de a jó székyei leány nem nyitja ki a kapukat, ostromolni pedig nincs katonaság, így eredmény nélkül maradván cselhez folyamodnak.

A harmadik felvonást e csel kivitele tölti be. A német követ ugyanis azt mondja a fejedelemnek, hogy neki van egy szere, melyet ha valaki megszoal nem hal meg ugyan attól, de megöröl. A fejedelem ugyanis nem meri megöletni Katalint, mert az oly népszerű és kedvelt, hogy egész Erdély felházná érte. Elfogadja tehát a némettől a tanácsot s egy fehér rózást behintve az említett szerrel, elküldi Székely Katalinnak. E ravasz ármányt azonban egy fa odújából a török követ két szolgája meghallja, bíröl viszik gazdájuknak, ez pedig tudatja azt Székely Katalinnal. Így értesülven a veszélyről, a veszélyes port lehinti a rózsaról, másik rózást veszen kezébe, a fejedelem és német követ előtt eljártsa a komédiát, mintha a virág által meg volna mérgezőve és most halodokának. A fejedelem, a ki nem akarta halálát, most kérdöre vonja a német követet, ez mentegetőzik. Általános lesz a zavar, midőn Székely Katalin mosolygva felugrik, egysenesen a fejedelem nyakába, a ki vissza is fogadja őt kegyeibe, a német követ pedig kudarczccsal elvonul. Izabella pedig e közben egy hőbör német lovagjal, kinek kedvese volt s ki már a második felvonásban utána jött, — megszöki.

A mint tehát e meséből is kiténik, biz ez elég sovány s ha még hozzá vesszük, hogy

nincs benne szellem, nincs benne élet, kedv, vigás, akkor elkézelhetjük, hogy az operette szövege nem sok élvezni valóit nyujthat. A zene már többet nyujt, bárha a folytonosan egyöntetű ritmusokkal három óra hosszúság halgatni egy kissé bizony fárasztó. A zeneszerző Erkel Elek a népszínház egyik buzgó karmestere, ki népdal-átírtaival és népszimfoniákkal irrt zenéjével már jó hangzással névre tett szert. Erkel Elek a fővárosi zenei ügyeink élön álló Erkel család negyedik tagja, a magyar opera uttörőjének, Erkel Ferencznek fia.

Kár volna szerzőnek csaknem a tulságig ragaszkodni a magyar ritmusokhoz, mert hábar a magyar zene egy eleven operette megírásához elég anyagot nyujt is, de e ritmusok által a pajzsaiban, pikáns zenei kifejezések mellöztek.

tek. Az ellenség megtámadta márc. 26-án Battyé-erődöt és az angolok közül 13-at megölt és 19-et megsebesített.

— **A szerzetek elleni rendelet** Párisban már közölve lett. E szerint a jezsuitákra vonatkozólag az mondatik, hogy a nevezett társaság feloszlatandó, az általa elfoglalt intézetek három hó lefolyása alatt bezárandók és kiürítendők. A társaság birtokában lévő tanodák számára ezt a határidőt 1880. augusztus 31-ig lehet meghosszabbítani. A szerzetekre vonatkozó rendelet 10 cikkből áll és megtagadja, hogy az illető szerzetek kötelesek alapszabályaikat előterjeszteni és a felbontalmazást kérelmezni. Azon szerzetek, melyek a szükségelt felbontalmazást nem kérték vagy meg nem nyerték, feloszlatottnak fognak nyilvánítani.

Napi hírek.

— Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetéseik a jelen évtévnyedben, azaz márczius hó végével lejár, valamint azokat, kik lapunkra előfizetni óhajtanak, a közelgő új évtévnyedre tiszteltetlül figyelmeztetjük.

Lapunk előfizetési ára:
 Aprilis-hóna 1 frt o. é.
 Aprilis-junius 1/2 évre 2 frt 50 kr.
 Előfizetői helyben Kutsai Imre könyvnyomdájában, — továbbá Telegdy K. Laios és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, s vidéken postautalványval minden postahivatalnál.

A „Debreczeni Ellenőr” kiadóhivatala.

— **Kegyelet megemlékezése.** K ar d o s Kálmán helybeli kereskedőnk, ki ez idő szerint megrongált egészségének helyreállítására végeztetett kegyelettel együtt Olaszországban tartózkodik, a hon v é d e m l é k r e Rómából gyönyörű koszorút küldött. E koszorú, a római Pantheonban nyugvó Victor Emannel király emlékéért díszítő koszorúk közül annak a mintájára készített, melyet a pápa díszítette fel a király sírját. A kegyelet a küldeménye már néhány nap múlva a honvédek emlékszóbrát fogja díszíteni s bizonyára sok nézője akad.

— **Tűz.** Tegnap délután 1/2 óra körül a város alatt levő Vecsey-féle szőlőmalmot udvarán tűz ütött ki. A leégett épület egy 14 méternyi fából épült deszka faluzattal. Harangozást nem lehetett hallani, de három ember jelentést tett a tűzoltók laktanyáján és három tüzoltó, s nem mint a „Debrecezen” irta víz-hordó, azzal a helyszínen termett és megiette a kellő intézkedést. A tüzoltó parancsnok megvizsgálta, hogy a toronyorj miért nem adott jelt s bálmatára az őrköt réteg állapotban aludva találta. Ugyancsak a harangzó lelkiismeretes eljárásáról tanuskodik az is, hogy tegnap este kilenc óra helyett 1/2 óra körül harangoztak.

— **Karczag Vilmos** lapunk belmunkatársa a mai nappal a színészetl — visszatért.

— **Honvéd tisztú kaszinó.** — A honvéd tisztú kaszinó holnap alakul meg Gr. Csáky ezredes ur elnöksége és Schenkel százados ur alelnökség alatt. A kaszinó helyisége a hatvan utcán lesz a Mayer-féle házban.

— **Azon koszorúk egyikét,** melyeket teg-

nap este jutalomjátéka alkalmából kedves művésznők Mándokyné kapott, — szives megemlékezéssel és elismeréssel jelölje F e l e k i n é asszonyt külte Budapestre. E gyvöngéd figyelem igen kellemes hatást gyakorolt művésznőnkre.

— **Prielle Kornélia** asszony a nemzeti színhad kiadó művésznője a mai vonattal érkezett meg városunkba, holnap fellépte először nagy várakozással néző közönségünk ügy, hogy a holnapi előadásra már is történetek előjegyzelek. Igen valószínű, hogy a közönségzsufooltság megtölti a színházat. Prielle Kornélia már három éve nem volt városunkban, utolsó ittléte alkalmával a főiskolai ifjuság fáklyás zenével tisztelte meg és nagy óvatlókban részesítette. — Közönségünk tud az ő nagy művészetéről lelkesedni, s bizonytal most is örömmel üdvözlő körében.

— **Katonai laktanya kerttel.** A széchenyi-utcai laktanya hatulos részét Schenkel zászlóalj parancsnok igen szép kertté alakította át. A szárazos ur, miut halljuk, a kaszárnya egész udvarát fásítottja, csinosítottja, így aztán ez a laktanya lesz városunkban az, a mely izléseben lesz berendezve.

— **Abonyi Ella** asszony, ki a Temesvári idején közönségünk kedvenc primadonájává volt, hir szerint, legközelebb a nápszinhadban fog vendégszerepelni valamelyik operetében.

— **A 39-ik gyalogezred tartalék parancsnokának I. oszt. sorozó bizottsága** holnap B.-Ujvárosban tartja az újoncosztást. Az eddigi sorozó helyeken a sorozás a legjobb eredményt tünteti fei.

— **Isten áldása.** Simándon e hó 25-én

egy Schreyer Fáni nevű 93 éves özvegyet temettek. Az özvegy 6 saját élő gyermekén kívül 65 unokát, 85 dédunokát és 14 ősunokát hagyott hátra.

— **Milyen fizetősök van a bécsi színészeknek?** A városi színházban legtöbb fizetése van Sonnenthalnak (magyar ember) 13000 frt. Wolternek 12000 frt. A többi elsőrendű színészek fizetési e 6000-tól 10000-ig váltakoznak. — **Az opera színház**nál Bianchinak van 17000 frtja, Müller tenoristának 15,000 frtja, a többi elsőrendűeknek 5000-tól 16000-ig. A városi színháznál Frank kisasszonynak van 11000 frtja, Lobanak 10000 frtja, Szobodának 9600 frtja, sat. A Károlyi színháznál Tevelének és Knaaknak 10000 frt, Blasel és Matrasnak 9000 frt évi fizetésük van. A nők itt aránylag igen keveset kapnak 2000, 2500, vagy a mi a legtöbb 4000 frt. — **Suppé** a zeneszerző miut első karmester 3000 frtot kap s operettejaitól minden előadás után — 10%-at. A külvárosi színházban Sveighoffer havonként 880 frtot, Szika (magyar ember kiténő népszerű művész) pedig szintén havonként 725 frtot kap. A nők közül Gallmayer és Geisinger estenként minden fellépéstől 300 frtot. Ezzel kapcsolatban me említhetjük, hogy a budapesti nemzeti színház operája tagjai csaknem olyan arányban fizeti mint a bécsi operaház, azonban a drámai színi-nézők fizetési nálunk a 2000-tól legfeljebb 6, vagy 7000-ig váltakoznak, legtöbbnek mi-nők Vizvári, Ujházi, Bercsenyi, Halmi, Nádai, Nagy Imre, 3000 vagy 4000 frt évi fizetésük van.

— **Husarak** megállapítva s bejelentve

1880. márt. 31-től apr. 7-ig következők: 46 kr Gyarmati Istvánul varga-utca 2238. sz. a., Nagy Mihályal csa-pó-utca 794. sz. a. Erdői Jánosul miklós-utca 2207., Rózsáter 17. sz. a. Magyar Gábornul czeleg-utca 55. Rózsáter 7. és csapó-utca 403. sz. a., Minden többi bejelentett mérszárszékben pedig 48 kr. Debreczen, 1880. márczius 23-án. Debrecezenváros kapitányi hivatala.

— **Szab. kir. Debreczen városi országos vásárok kimutatása 1880. évre.** 1880. apr. 12. hétfőn, 13. kedden, 14. szerdán bór, gyapju, mész, dió, stb. továbbá toll, iparcikkak, gabonaművek és mindenféle terményvásár, 15-16. csütörtök, péntek juhvásár, 17-18. szombat, vasárnap sereztésvásár, 19-20. hétfőn, kedden nagy baromvásár.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Debreczen, 1880. apr. 1.
 Prielle Kornélia asszony mint vendég.
47-ik czikk.
 dráma 4 felvonásban.
 Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Kutsai Imre.
 Főszerkesztő: Vértesi Arnold.

Felelevenítés kedvéért, azután pedig földművelési, műipari, kereskedelmi és forgalmi termelő fejlesztés czéljából, most — csak hogy teremő tevékenységben és fejlődő felvirágzásban gyümölcsöző közreműködést nyerjen, egy hatalmas pénzforrásból

nagy TÖKÉK, különösen nagyobb összegekben, készpénzben is több millió forint erejéig,

leginkább pedig aranyban, de csak első és másod helyre jelzőleg bekebelezve, rendkívül csekély kamat mellett azonnal a legnagyobb készpénz, kölcsönkép kiadtnak, meghatározott időre és évenként egyenlő részletekben történő visszafizetésre, vagy évjáradek gyanánt, kiváltképpen pedig nagy gyári felszerelésekre, gyárakra, jelentékeny mezőgazdasági iparvállalatokra, bányaművekre, földbirtokokra, uradalomra, községre, városokra és ház-csoportokra, építkezési-hitel is a legközelebbben adatik mindennemű közvetítés kizárásával; ajánlati-telek tehát csak közvetlenül magától a kölcsönkerőjtől fogadtatnak el.

BINDER LEO meghatalmazott által, Wien, Reiserstrasse 29.

Központi iroda, felvétel-expeditio Wien, Stadt, Kolowratring 9.

Földbirtokok, uradalmak, házak, gyárak, bányaművek, bányatársulatok és nagyobb iparvállalatok vásárlása és eladása vagy cseréje; társak keresése nagy betétekkel; — tudósítások és levelezések a bel- és külfölddel.

A tisztaság ÖNÁLLÓSÁG

jövendőleges foglalkozási ágaknál, vagy egy nagy jövőjű, önálló, kényelmes, tisztességes és biztos

LÉTEZHEZŐSÉG

mint fő- vagy mellék-foglalkozásnak

rögtön megalapítása, becsület és tiszteltetelmű jellemű, bármely állású és tartózkodású egyének számára, sőt még előkelő állású személyek számára is. — Hozzá juttatnak az én lényesen igazolt utasításaim, 23 évi tapasztalat, megfigyelés és beható tanulmányozás alapján, éveken át kipróbált tevékenységre támaszkodva. — Üzves, észszerű vezetés, kitartás, éber felügyelet és szilárd kezéssel, — tőke és lakhely-változtatás nélkül is, — 30,000—50,000 frt évi tiszta nyereség, a körülményekhez képest a kétszeresnél is több, tisztességes módon kereshető meg. — Nem egy élő bizonyosság tanuskodhatik a legfényesebb sikert eredményről. — Czim levelezés alkalmával:

BINDER LEO Wien, Reiserstrasse 29.

Kellő MELLÉKKERESÉST tantieme és provisio adása által

jó nevelésű és képzett nők számára!

Működési körömet, bel- és külföldi megfizető üzleti összeköttetések által, minden irányban kibővíteni szándékozván, ezután szükségem leend:

Egy igazgatónőre, egy szép szellemi és szívbéli adományokkal megáldott magasabb képzettségű hölgyre a levelezés vezetése végett;

egy író-szerzőre, könyvvezetés, ellenőrzés és értesítés adás czéljából;

több német, francia, angol, olasz, spanyol, magyar, lengyel és orosz levelezőnőre és pedig mindegyik nyelvből egy teljesen kész levelezőnőre.

Ezen mellékes jövendőleges és foglalkozások azonban csak oly képzett nők számára alkalmasak, kik saját biztos és tisztességes bevételeikből a nélkül is gondtalanul képesek megélni, minthogy itt nem kaphatnak határozott fizetést, hanem csak nyereségy-részt (tantieme) vagy fáradság-díjat (provisio).

Több tudományosan képzett nő a német levelezésben, egynehány pedig a francia, angol és olasz nyelven kaphat foglalkozást; hasonlóképpen szükségeltetik egy titkárnő és egy osztályfőnöknő, illő és esetleg magas mellékjövendelem mellett.

Binder Leo keresked. és földművel. fő-ügyénksége, általános kereskedelmi ügyénksége és bizományja (alapított 1854-ben) Bécs, Reiserstrasse 29.

Gazdasági gép- és eszköz-raktár.

Ezennel tiszteltetlül értesítetük a t. cz. gazdaközönség, hogy alulirottak Debreczen városában — Péterfia-utca, 853. számú Török Pál ur házában — egy a nagyméretű gazdasági kereskedelem-, ipar- és földművelési-ügyi kir. miniszteriumnak, és a debreczeni kir. gazdasági tanintézet felügyelete alatt álló

gazdasági eszköz- és gépraktárt

nyitottak, hol F e h é r Miklós budapesti gépyárnok közvetítésével a legjobb hazai és külföldi gazdasági eszközök és gépek a gazdaközönségnek legjutányosabb gyári áron rendelkezésre állnak.

Ezen raktárral kapcsolatban az áruba bocsátandó gépek és eszközök a gazdasági tanintézet pallag gazdaságában gyakorlati használhatóságuk és czélyszerűségükre nézve kipróbáltak; mi által a gazdaközönség mindig csak jó és hasznos gépek és eszközök birtokába fog jutni.

Ezen eszköz- és géparusításnál minden nyereszskedés ki lévén zárva, és egyedül czélja a jó és hasznos gazdasági eszközök és gépeknek terjesztése lévén: alulirottak azon reményt kötik ennek kinyilvánításához, hogy a t. cz. gazdaközönség eme törekvéstüket becses pártolásával támogatni és fejleszteni sziveskedend.

A kétszeresnél is több eszközök és gépek a raktárban megtekinthetők.

Megrendeléseket tehet, vagy bármely irányú tudakozódásokra felvilágosítást nyerhet a t. cz. gazdaközönség a debreczeni kir. gazdasági tanintézet helyiségeiben (Péterfia-utca végén) Török Gábor gazd. tanárnál. Kelt Debreczenben, 1880. márczius hóban.

Rottler József,
tanár- és gazdasági intéző.

Török Gábor,
gazd. gépisme előadója.

Szemben a népszínházzal.

Orient nagy szálloda.

Budapesten, Kerepesi út.

Szállodám, mely Budapest legelőkelőbb és legnagyobb forgalmú helyén, azaz a Kerepesi úton áll, megérdemli, miszerint a nagyérdemű utazó közönség pártolásának már annál is inkább öröndessen, mert az alant szoba-árjegyzék szerint bátran állítható, hogy szállodám — ambár bútorzata ép oly finom, mint a többi elsőrendű szállodáké — a fővárosban legelőkelőbb. Legyen szabad a n. é. utazó közönség becses figyelmét arra is felhívnom, hogy szállodám mellett hálál el minden irányban a legfontosabb vasút, valamint minden társasági. Végül pedig az új lovenszentéhez szintén a kerepesi úton lesz a közlekedés nagy társaságok, mint magánfogadó részére.

Árjegyzék.

Első emelet:
 1 finoman bútorozott utcai szoba 2 Ágy-
 gyal 2 frt — kr.
 1 finoman bútorozott utcai szoba 1 Ágy-
 gyal 1 frt 20 kr.

Második emelet:
 1 finoman bútorozott utcai szoba 2 Ágy-
 gyal 1 frt 50 kr.
 1 finoman bútorozott utcai szoba 1 Ágy-
 gyal 1 frt — kr.

Harmadik emelet:
 1 finoman bútorozott utcai szoba 2 Ágy-
 gyal 1 frt 60 kr.
 1 finoman bútorozott utcai szoba 1 Ágy-
 gyal 1 frt — kr.
 Udvari szobák a II. és III. emeleten
 70 krtól 1 frt 20 krig.

Mély tiszteltetl
Schlothauer-Frisch J.
szálloda-tulajdonos.

60 9-12
 Hónapos szobák jutányosan számítatnak.

a mérték feladása mellett

férfi szabó-üzletemben

a tavaszi időnyre érkezett külföldi szövetek megtekinthetők; s meenyiben úgy az említett, mint más finom szövetanyagokkal bőven el vagyok látva; bármilyen és bármely időnyre való öltözék készítésével megrendelés folytán szolgálatra állok. Tudatom továbbá, hogy

férfi-ruba-raktáramban

tavaszi felöltők, gyermek ruházatok

2 éves kortól kezdve; valamint

másnemű öltözékek

készen kaphatók

10 frtól 30 frtig saját szabásom és gyártásommal

kiállítva. A határozott árak készpénzfizetés mellett vannak számítva.

Fő gondot fordítok arra, hogy raktáramban csinos szabás és legjobb munkával kiállított öltözékek, egy a jó izléseknek, mint a jutányos-ságnak megfelelő — habár lehetetlent igérni sem kívánok — szolgáljak; és hogy a tölem vásárolt kész ruha, a kiállítást illetőleg éppen olyan legyen, mint ha megrendelésre készült volna; a határozott árakat pedig, — melyek a mindkét félre kelemetlen alkut helyettesítik, — úgy számítom, hogy a t. közönség nemszakított részének is örömmel tapasztalt bizalmat irányomban megtarthassam.

Tisztelettel vagyok a n. érdemű közönségnek

alázatos szolgálja
Szedlák József
 férfi-szabó.

(13) 12-?

Az „István” gőzmalom társulat részvényei után

az 1879-ik évről osztlék — minden 100 frtos részvényre 25 frtal a 8. és 9 ik számú szelvény beváltása mellett — f. évi ápr. 1-től a gőzmalom telkén levő pénztárnál vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál felvehető.

Az igazgatóság.

Boros Sándor

SIRKŐRAKTÁRA

DEBRECZENBEN.
 (Piacz-utca, Kenessey-ház, a „Bika” vendéglő mellett.)

Tizenkilenc év óta vagyok szerencés a n. é. közönség hálás kegyelmeinek siremlékekkel szolgálói e város kebelében.

Most, hogy az eddig is tapasztalt közmelegedést meg jobban kiérdemeljem, raktáram egészen utjolg, nagy mennyiségű

siremlékekkel

rendeztem be, melyek a legutóbbi idők fejlettebb izléseinek teljesen megfelelnek. Régi és messze ágazó gyári összeköttetésem lehetővé teszik, hogy az árakat oly jutányosan szabhatom, mikép e téren velem az országban egyik ilyenmű üzlet sem versenyezhet. Az árak öt frtől fölfelé bármily összegig.

Betűvéseim, vagy jelképszeteim a legműveltebb igényeknek megfelelők.

Szolgálhatok syenit, granit, fehér, szürkő, fekete és vörös márványból, bármily alakú emlékkövekkel, ezen kívül jutányos árban állítok ki carrara-márványból kávéházi és mosdóasztalokat.

Továbbá szolgáltatam ajánlom, akár helyben, akár vidéken siremlékek felállítására s a siri feliratoknak bármely európai nyelven köbemetzésére, valamint a régi sirkők megújítására s az avult betűknek újonnan megújítására. — Sirkörlétek és kő-vagy vasrácszatok nálam megrendelhetők.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönség pártfogásába.

Debreczen, 1879. márcz. 24.

Boros Sándor,
sirkörraktár tulajdonos.